

Pestprotocol

Inhoudsopgave pestprotocol

1.	Inleiding.....	3
2.	Wat is pesten en wat kan worden gedaan in een pestsituatie?	3
3.	Vijf sporen aanpak	4
4.	Hoe precies te handelen? Stappenplan pestprotocol	7

1. Inleiding

Waarom een pestprotocol?

Accrete Christelijk Onderwijs en Opvang wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen.

Pesten komt helaas overal voor. Ook op school worden kinderen gepest om uiteenlopende redenen. Binnen de school tolereren we pesten niet. Wij spannen ons ervoor in dat pesten ook buiten de school niet wordt getolereerd.

Preventief anti-pestklimaat

Wij vinden de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang om zo een volwaardig mens te worden. Wij stellen daarom een vriendelijk en veilig klimaat, met orde en regelmaat, op prijs. Pas als het kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen.

Elke school van Accrete heeft een methode, zoals bijvoorbeeld de 'Kanjertaining' of 'De Vreedzame school', die gericht is op het creëren en onderhouden van een veilig en positief sociaal en pedagogisch klimaat. De methode behelst gedragsregels en werkvormen die zorgen voor een leeromgeving dat sociaal gedrag versterkt. De kinderen leren elkaars gedrag te herkennen, zich te verdiepen in de mening van een ander en hoe ze met elkaar daarover in gesprek kunnen gaan. Daarnaast wordt tijdens de dagopening vanuit onze Christelijke identiteit aan de hand van eigentijdse levesthema's aandacht geschonken aan de omgang met elkaar. Het voorgaande zorgt voor duidelijke gedragsregels; kinderen weten wat van hen verwacht wordt. De leerkracht gaat in gesprek met kinderen die zich niet aan de gemaakte afspraken houden en pestgedrag of anderszins ongeoorloofd gedrag vertonen. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de fasen- en afsprakenkaart (*zie Procedure Fasen- en afsprakenkaart*).

In dit pestprotocol wordt ingegaan op pestgedrag en welke hulp daarbij geboden kan worden om dat gedrag te doen stoppen. Vervolgens volgt een concreet stappenplan waarin wordt beschreven hoe de aanpak in hoofdlijnen dient te verlopen en wordt ingegaan op de procedurele kant van de aanpak van pestgedrag en anderszins ongeoorloofd gedrag.

2. Wat is pesten en wat kan worden gedaan in een peestsituatie?

Plagen versus pesten

Plagen

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Pesten

Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als door de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij dit echte pestgedrag zien we de volgende rolverdeling. Het gepeste kind, de pester, de zwijgende middengroep en de meelopers.

Voorbeelden van specifiek (digitaal)pestgedrag:

- Verbaal: vernederen, schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas, kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken (rooie, dikke, dunne, flapoor, centenbak enz), gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

- Fysiek: trekken en duwen of zelfs spugen, schoppen en laten struikelen. krabben, bijten en haren trekken.
- Intimidatie: een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen, dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven. Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.
- Isolatie: steun zoeken bij andere kinderen dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes. Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.
- Stelen of vernielen van bezittingen: afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed, beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.
- Vormen van digitaal pesten: anonieme berichten versturen via SMS en andere digitale mogelijkheden, schelden, roddelen, bedreigen via sociale media, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, het versturen van een e-mail bom.

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend "slachtofferschap"	Hetzelfde slachtoffer
Uitdagend / humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

3. Vijf sporen aanpak

1 De leerkracht (signaleren en aanpakken)

Groepsniveau

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Leerkrachten hebben een belangrijke rol in het voorkomen van pesten door hier in de lessen aandacht aan te besteden waarbij de door de school gekozen methode gebruikt kan worden.

Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de Intern Begeleider die, als het nodig is, ook buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag gaat.

De ouders

De leerkracht of de intern begeleider zal, afhankelijk van de ernst van de zorg, de ouders op de hoogte stellen. Desnoods zal er een door school georganiseerd gesprek plaatsvinden met alle ouders uit de groep om te praten over de oplossing. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

In dit document wordt vaak gesproken over de communicatie met of aan de ouders. Deze communicatie zal doorgaans plaats vinden door middel van persoonlijke gesprekken maar kan ook schriftelijk plaats vinden. Mocht de houding of verbaal/non-verbaal gedrag van één of beide ouders ongepast of dreigend zijn, zal de communicatie schriftelijk plaatsvinden.

2 Hulp aan de pester

Algemeen:

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de impact van het pestgedrag te verduidelijken. Dit wordt gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Het advies is om de pester de gelegenheid te bieden om zijn of haar leven te beteren alvorens zijn ouders bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen);
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste;
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt;
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt

3 Hulp aan het gepeste kind

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen.

Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

In dit geval zijn bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining en een zelfverdedigingscursus goede interventies.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.

Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)

Het gepeste kind niet over-beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen. Ondersteuning aan deze ouders is hierin gewenst. Het is belangrijk dat leerkrachten en ouders proberen om op één lijn te komen in de begeleiding van het gepeste kind.

4 Hulp aan de zwijgende middengroep

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

- Pesten aan de orde stellen in de klas bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.
- Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen pestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pesters gaan het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen.
- Via rollenspel het buitengesloten zijn aan den lijve ondervinden.

5 Hulp aan de ouders

In de brochure 'Pesten op school, hoe ga je er mee om?' staan de volgende adviezen:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport om meer zelfvertrouwen te krijgen.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Onderken het pestgedrag van uw kind.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een teamsport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Tot slot, de belangrijkste anti-pest regels om te onthouden door de kinderen:

De 10 gouden regels vanuit het pestprotocol voor de kinderen zijn:

1. Je beoordeelt andere kinderen niet op hun uiterlijk.
2. Je sluit een ander kind niet buiten van activiteiten.
3. Je komt niet zonder toestemming aan de spullen van een ander kind.
4. Je scheldt een kind niet uit en je verzint geen bijnamen.
5. Je lacht een ander kind niet uit en je roddelt niet over andere kinderen.
6. Je bedreigt elkaar niet en je doet elkaar geen pijn.
7. Je accepteert een ander kind zoals hij of zij is.

8. Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen
9. Als je zelf ruzie hebt, praat het eerst uit lukt dat niet dan meld je dat bij de overblijfskracht of de leerkracht.
10. *Word je gepest, praat er dan thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden. Bij het praten over pesten is er nooit sprake van klikken!*

Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan vertel je dat aan de overblijfskracht of de leerkracht. Dat is geen klikken, maar klagen. Is er dan verschil tussen klikken en klagen? Nou en of! Bij klikken wil je dat de ander straf krijgt, bij klagen hoop je dat het ongewenste gedrag ophoudt.

4. Hoe precies te handelen? Stappenplan pestprotocol

Vooraf:

Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

De leerkracht stelt vast of het gaat om pesten of plagen. Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de hierna volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen. De stappen zijn volgtijdelijk in beeld gebracht maar kunnen gelijktijdig genomen worden. *De stappen hoeven niet persé in volgorde te worden gevolgd.*

Introductie gebruik 'Fasen- en afsprakenkaart'

De fasen- en afsprakenkaart wordt geïntroduceerd zodra ongeoorloofd gedrag of pestgedrag is vastgesteld, zie voor meer info 'Procedure fasen- en afsprakenkaart'. De kaart loopt daarna mee met het stappenplan. Het kind wordt door de leerkracht in een fase ingedeeld en krijgt een gele en/of rode kaart. De gemaakte afspraken en eventuele sancties bij overtreding van de afspraken worden duidelijk vermeld op de afsprakenkaart die door de betrokken partijen wordt ondertekend. Hierdoor is continu gedurende het traject de actuele stand van zaken helder.

Stap 1 Individueel gesprek

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. De leerkracht stelt de directeur en de ib-er op de hoogte. Ook het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. het toezicht op het plein e.d.

Stap 2 Gezamenlijk gesprek

De leerkracht heeft samen met zijn (duo-) collega, IB-er of directeur een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag wordt daarnaast klassikaal aandacht geschonken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Binnen één week vindt eerste evaluatie plaats. De leerkracht zal nauwkeurig blijven observeren.

Stap 3 Terugkoppeling en/of melding aan ouders

Het pestgedrag wordt besproken met de ouders. Ze worden geïnformeerd over de situatie en de afspraken die met de leerling(en) gemaakt zijn. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden. Het team wordt op de hoogte gebracht van de gemaakte afspraken zodat zij ook in vrije spelmomenten toezicht kunnen houden.

Gescheiden ouders

Inzake alle genoemde situaties bij gescheiden ouders of ouders die niet gezamenlijk het kind verzorgen zal de school de gesprekken gaan voeren met de gezaghebbende ouder(s), tenzij de gezaghebbende ouder(s) de aanwezigheid van de niet-gezaghebbende ouder(s) wenselijk acht. Aan de niet-gezaghebbende ouder(s) zal op diens aanvraag informatie worden verstrekt over de te nemen of reeds genomen maatregelen. Deze bepaling is conform de wettelijke bepalingen over informatieplicht ex. art. 377c van boek 1 BW.

Stap 4 Evaluatiegesprek pester en gepeste

Na een week volgt een eerste evaluatiegesprek met pester en gepeste. De leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk. Hierin staat de vraag centraal of het gelukt is om de afspraken na te komen.

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

De leerkracht overlegt met de directeur en de IB-er. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken en de ouders en het team worden hiervan op de hoogte gebracht.

De tijdsperiode tussen gesprekken kunnen afhankelijk van de situatie door de leerkracht verkort of juist verlengd worden.

Stap 5 Tweede evaluatiegesprek

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan de ouders, directeur, IB-er en het team. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen.

Zo niet: nieuw handelingsplan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden. De directeur nodigt de ouders indien wenselijk op school uit voor een gesprek. Ook het kind kan in dit directiegesprek betrokken worden.

Opmerkingen:

- 1 Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in de afsprakenkaart, groepsmap en opgenomen in de leerlingenkaart in Parnassys.
- 2 Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de externe vertrouwenspersoon van Accrete, de schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.
4. Bij geen of te weinig resultaat kan worden besloten om stap 6 t/m 8 te ondernemen:

Stap 6 Gesprek met alle ouders van de groep

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwiigende groep klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren. Dit gesprek wordt geleid door de directeur. De leerkracht(en) van de groep en de IB-er zijn op deze avond aanwezig.

Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken. In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, ib-er en directie) nog twee stappen gezet worden:

Stap 7 Plaatsing buiten de groep of (tijdelijk) op andere school

Een leerling (pester of gepeste) kan tijdelijk buiten de andere groep worden geplaatst. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school binnen Accrete behoort tot de mogelijkheden.

Stap 8 Time-out, schorsing en/of verwijdering

De pester kan een time-out krijgen en/of worden geschorst voor maximaal vijf dagen hetgeen maximaal twee keer herhaald mag worden. Indien noodzakelijk wordt met de Voorzitter College van Bestuur overlegd of er een verwijderingsprocedure voor de pester(s) in gang kan worden gezet. Zie voor meer informatie hierover het protocol 'Procedure time-out, schorsing en verwijdering'.

Tenslotte: Wij beogen met dit pestprotocol het pesten te voorkomen dan wel terug te dringen, zodat de veiligheid van ieder kind binnen onze vereniging zo goed mogelijk beschermd en geborgd wordt. Dat wij met

elkaar daarin zeer succesvol mogen zijn.

Aangenomen in MT oktober 2014 en goedgekeurd door GMR juni 2015.

J.A. Spanjer
Voorzitter College van Bestuur

R. Pinxterhuis
Voorzitter GMR